

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Факультет педагогіки та психології
Кафедра історії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор із науково-педагогічної роботи
О.А. Кузнецова

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ПРАВОВОГО НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність 014 Середня освіта

Спеціалізація 014.03 Історія

Освітньо-професійна програма: «Середня освіта (Історія, правознавство)»

2020-2021 навчальний рік

Розробник: кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії
Маринченко Г.М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії

Протокол від «26» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри (Рижева Н.О.)

«26» серпня 2020 р.

Анотація

Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни «Теорія та методика правового навчання та виховання» складена Маринченко Г.М. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: теорія та методика правового навчання та виховання у загальноосвітньому навчальному закладі з урахуванням їх предметного змісту юридичних наук.

Міждисциплінарні зв'язки: програма змістовно взаємопов'язана з іншими дисциплінами навчального плану бакалаврів, і, перш за все з дисциплінами «Педагогіка», «Історія педагогіки», «Філософія», «Психологія», «Теорія та методика навчання суспільствознавчих дисциплін», «Теорія та методика навчання історії», а також правові дисципліни за галузями права.

На вивчення дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредити ECTS.

Ключові слова: *вчитель правознавства, методи навчання, педагогічний стиль викладання, самостійна робота, оцінювання знань.*

Abstract

The program of studying the variative discipline "Theory and methodology of legal education and nurturing" was compiled by H. Marynchenko in accordance with the educational and professional program of training bachelors of specialty 014.03 Secondary education (History).

The subject of study of the course is: theory and methodology of legal education and education in a comprehensive educational institution, taking into account the subject content of law sciences.

Interdisciplinary connections: the program is meaningfully interrelated with other disciplines of the bachelor's curriculum, and, above all, with the disciplines "Pedagogy", "History of Pedagogy", "Philosophy", "Psychology", "Theory and Methodology of Teaching Of Social Disciplines", "Theory and Methodology of Teaching History", as well as legal disciplines in the fields of law.

120 hours / 4 ECTS credits are allocated for the study of discipline.

Key words: *law teacher, teaching methods, pedagogical teaching style, independent work, knowledge assessment.*

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна
Індивідуальне науково-дослідне завдання – презентація за обраною темою	014 Середня освіта 014.03 Історія	Семестр
Загальна кількість годин – 120		2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 5	Ступінь: бакалавра	Лекції
		16
		Практичні, семінарські
		24
		Лабораторні
		-
http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=1566		Самостійна робота
		80
		Вид контролю: залік

Мова навчання – українська

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання: 40 год. – аудиторні заняття, 80 год. – самостійна робота (30% ~ 70%).

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна
Індивідуальне науково-дослідне завдання – презентація за обраною темою	014 Середня освіта 014.03 Історія	Семестр
Загальна кількість годин – 120		2-й
http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=1566	Ступінь: бакалавра	Лекції
		10
		Практичні, семінарські
		2
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		108
		Вид контролю: залік

Мова навчання – українська

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання: 12 год. – аудиторні заняття, 108 год. – самостійна робота (7% ~ 93%).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: вивчення наукових основ шкільної правової освіти та визначення шляхів її удосконалення відповідно до потреб суспільства; озброєння студента знаннями, вміннями й навичками, необхідними вчителю правознавства для організації та провадження ефективної правової освіти, правового виховання й розвитку учнів.

Завдання курсу: формування предметно-методичної компетентності вчителя правознавства, яку складають:

1) засвоєння студентами знань про:

- нормативно-правові основи організації навчально-виховного процесу в загальноосвітній школі;
- теоретичні й методичні основи організації навчання правознавства;
- особливості пізнання та засвоєння змісту шкільної правової освіти, схему управління пізнавальною діяльністю учнів, у тому числі стимулювання та формування мотивів навчальної діяльності;
- психолого-педагогічні основи взаємодії суб'єктів навчання;
- форми, методи, прийоми, технології, засоби навчання правознавства;
- проблеми, тенденції та перспективи розвитку шкільної правової освіти та навчання правознавства;
- сутність, специфіку, зміст і форми позакласної та позашкільної навчально-виховної роботи з правознавства;

2) формування у студентів умінь:

- упроваджувати в навчальний процес досягнення юридичної та педагогічної наук;
- визначати мету і завдання навчання предметів / курсів шкільного правознавства, розділу, теми (заняття);
- планувати навчальний процес, розробляти навчально-методичне забезпечення, здійснювати пошук необхідної наукової, навчальної та методичної літератури;
- проектувати процес навчання, планувати, організовувати та проводити навчання правознавства в різних формах;
- застосовувати різноманітні методи навчання, впроваджувати в навчальний процес інноваційні технології: кейс-метод, проблемне, проектне, інтерактивне, інформаційно-комунікативне навчання;
- сприяти розвитку критичного, аналітичного мислення учнів, їх вмінь аналізувати, систематизувати, узагальнювати, класифікувати, порівнювати, абстрагуватися на матеріалі шкільного правознавства, брати участь в обговоренні актуальних проблем (дискусії);
- здійснювати діагностику та контроль за результатами навчання з правознавства, застосовувати різні види та форми контролю для виконання різного роду дидактичних завдань, використовувати показники навчальних досягнень учнів для оптимізації методики викладання.

Передумови для вивчення дисципліни: «Педагогіка», «Психологія», «Теорія та методика навчання історії», «Теорія та методика навчання суспільствознавчих дисциплін».

Навчальна дисципліна складається з 4-ти кредити.

Програмні результати навчання:

ПРЗ-4. Знає і володіє сучасними теоретичними та практичними основами навчання історії, правознавства та інших суспільствознавчих дисциплін в основній (базовій) школі.

ПРЗ-5. Знає методологічні засади методики навчання історії, правознавства та інших суспільствознавчих дисциплін критерії відбору, принципи структурування змісту навчальних курсів в основній (базовій) середній школі. Знає сучасні інтерактивні методи навчання учнів; форми організації навчання та специфіку застосування новітніх освітніх технологій в основній (базовій) середній школі.

ПРЗ-6. Знає норми, критерії оцінювання знань, умінь учнів та отримання від них зворотного зв'язку.

ПРЗ-7. Знання вітчизняної та світової історії: знання основних історичних процесів та подій усіх континентів від давнини до сьогодення, їх взаємозв'язок, сучасні напрями дослідження, закономірностей соціально-економічного розвитку українських земель.

ПРУ-1. Уміє самостійно проводити уроки, вибирати та застосовувати продуктивні технології, методи, прийоми.

ПРУ-2. Уміє пояснити та провести аналіз суспільних явищ, процесів та тенденцій у державі та світі, концепцію сталого розвитку суспільства.

ПРУ-3. Уміє інтегрувати знання, які отримані в процесі вивчення різних дисциплін в єдиний комплекс суспільствознавчих дисциплін, відповідно до вимог Державного стандарту середньої освіти.

ПРУ-4. Здатний формувати критичне мислення в учнів. Набуття гнучкого образу мислення, який дозволяє зрозуміти та розв'язати проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне ставлення до сталих наукових тенденцій.

ПРУ-5. Здатний виробити вміння планувати, організовувати та аналізувати різноманітні види навчальних і позааудиторних занять. Використовувати різноманітні форми позаурочної та позакласної роботи з історії. Уміє користуватися набутими історичними знаннями у виховній роботі з учнями.

ПРУ-6. Уміє використовувати найбільш ефективні методи навчання, виховання і розвитку учнів.

ПРУ-7. Здатний до ведення науково-методичної роботи, дослідно-експериментальних форм педагогічної діяльності. Володіти навичками організації науково-дослідної роботи учнів.

ПРУ-13. Здатний забезпечувати охорону життя і здоров'я учнів в освітньо-виховному процесі та позаурочній діяльності.

ПРУ-14. Володіє інформаційно-комунікаційними технологіями і вміє упроваджувати їх в освітній процес. Вміння працювати на уроках історії та правознавства з інноваційними технологіями навчання.

ПРУ-15. Уміє збирати, обробляти, узагальнювати інформацію для створення глибокої бази знань про історичні та соціально-економічні та культурні процеси в Україні, на європейському континенті, у світі загалом. Вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, соціально-економічні, правові події та явища.

ПРК-1. Здатний з дотриманням етичних норм формувати комунікаційну стратегію зі всіма учасниками освітнього процесу.

ПРК-2. Організовує співпрацю учнів і вихованців та ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях).

ПРК-3. Здатний розуміти значення культури як форми людського існування, цінувати різноманіття та мультикультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.

ПРК-4. Здатний виявляти психологічні особливості засвоєння учнями навчальної інформації, психологічні особливості становлення характеру учнів, розвитку їх здібностей з метою діагностики, прогнозування ефективності та корекції педагогічного процесу.

ПРК-5. Розуміє необхідність поваги до честі та гідності особистості, захисту прав і свобод людини і громадянина. Уміє діяти на основі розвинутої правосвідомості, правового мислення і правової культури.

ПРК-7. Здатний до дослідно-експериментальної роботи в групі. Володіти навичками організації групової науково-дослідної роботи учнів.

ПРА-1. Здатний вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.

ПРА-2. Здатний аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів.

ПРА-3. Здатний створювати рівноправне і справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічного контексту.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області (історія, право) та розуміння професійної діяльності.

ЗК 2. Здатність діяти на основі етичних міркувань, уміння діяти в межах етики професійних взаємин.

ЗК 3. Готовність спілкуватися із спільнотами для розвитку професійних знань і вмінь, осмислення практик. Уміння будувати суб'єктно-об'єктні відносини у професійній діяльності, здатність до активної співпраці та роботи в команді.

ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність до саморозвитку, самоаналізу, ідентифікації у професійній діяльності. Уміння бути сучасно навченим. Поінформованість з проблем інновацій в галузі освіти, використання різноманітних освітніх технологій і засобів навчання.

ЗК 7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, вміння правильно розмовляти та писати різними комунікативними стилями, а саме неофіційним, офіційним та науковим.

ЗК-9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, здатність до співпраці, генерувати ідеї, розв'язувати проблеми.

II. Фахові:

ФК-1. Здатність формувати в учнів предметні компетентності; застосовувати знання про сучасні досягнення з історичної, педагогічної та юридичних наук; здатність аналізувати та оперувати арсеналом сучасної академічної історичної науки, історичними знаннями зі спеціальності; здатність інтегрувати та використовувати у фаховій діяльності знання з гуманітарних дисциплін для аналізу й пояснення історичних фактів, явищ, процесів.

ФК-2. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології, у тому числі й інформаційні, для забезпечення якості навчально-виховного процесу в середніх загальноосвітніх закладах. Здатність використовувати навички роботи з комп'ютером та знання й уміння в галузі сучасних інформаційних технологій для рішення практичних завдань в галузі історії, юриспруденції та освіти.

ФК-3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з історії.

ФК-4. Здатність аналізувати особливості сприйняття та засвоєння учнями навчальної інформації та корекції навчально-виховного процесу, здійснення структурування навчального матеріалу.

ФК-6. Здатність чітко і логічно відтворювати історичні знання, оцінювати політичні, соціально-економічні, правові факти, події та інтерпретації в контексті формування в учнів цілісної історичної картини світу.

ФК-8. Здатність здійснювати добір методів і засобів навчання та використовувати набуті психолого-педагогічні і методичні прийоми навчання історії, правознавства та інших суспільствознавчих дисциплін, спрямованих на розвиток здібностей учнів. Здатність будувати логічно завершений педагогічний процес у навчальних загальноосвітніх середніх закладах. Здатність планувати, організовувати і вести навчально-виховну роботу.

ФК-9. Здатність брати на себе відповідальність, бути активним у прийнятті рішень, суспільному житті, урегулюванні конфліктів ненасильницьким чином, функціонуванні та розвитку демократичних інститутів суспільства.

ФК-10. Здатність формувати високу історичну й громадянську свідомість, політичну культуру та історичну національну гідність.

ФК-11. Здатність забезпечувати охорону життя і здоров'я учасників навчально-виховного процесу.

ФК-12. Здатність володіти передовими методами управління педагогічними, учнівськими (студентськими) й трудовими колективами.

ФК-13. Здатність застосовувати знання законодавства та державних стандартів України в освітній сфері, підвищувати професійний рівень і кваліфікацію.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Тема 1. «Теорія та методика навчання правознавства» як наука і навчальна дисципліна.

Тема 2. Система шкільної правової освіти та навчання правознавства

Тема 3. Розвиток та становлення шкільної правової освіти в Україні

Тема 4. Ігрові технології навчання на уроках історії

Тема 5. Інтерактивні методи навчання

Тема 6. Розвиток критичного та креативного мислення на уроках історії

Тема 7. Контроль навчальних досягнень учнів з правознавства

Тема 8. Цифрові технології у роботі вчителя

Тема 9. Шкільний кабінет правознавства

Тема 10. Завдання, особливості й форми позакласної та позашкільної роботи з правознавства

Тема 11. Сучасні моделі правового виховання у школі

Тема 12. Запобігання та протидія домашньому насильству

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Теоретичні основи курсу

Тема 1. «Теорія та методика навчання правознавства» як наука і навчальна дисципліна. Методика викладання правознавства в школі як педагогічна навчальна дисципліна та практика роботи вчителя. Завдання та предмет курсу «Теорія та методика навчання правознавства». Джерела курсу «Теорія та методика навчання правознавства». Зв'язок курсу «Теорія та методика навчання правознавства» з юридичними та гуманітарними дисциплінами.

Тема 2. Система шкільної правової освіти та навчання правознавства. Загальна характеристика навчальної програми як нормативно-правового документа. Пояснювальна записка як елемент навчальної програми. Зміст програми та його врахування під час складання навчального плану. Значення оцінки навчальних досягнень учнів в навчальній програмі.

Тема 3. Розвиток та становлення шкільної правової освіти в Україні. Стан шкільної правничої освіти в Україні до проголошення незалежності та перебудова її в кінці ХХ – на початку ХХІ ст. Наукові основи інновацій у правознавчій освіті.

Кредит 2. Методи і технології викладання правознавства

Тема 4. Ігрові технології навчання на уроках історії. Гра як форма організації навчальної діяльності та розвитку творчих здібностей учнів на уроках історії. Класифікація ігор. Прийоми ігрової діяльності. Дидактична гра як засіб організації пізнавальної діяльності. Методика практичного використання ігор та ігрових завдань на уроках історії.

Тема 5. Інтерактивні методи навчання. Інтерактивні технології кооперативного навчання. Інтерактивні технології колективно-групового навчання. Технологія опрацювання дискусійних питань та технології ситуативного моделювання.

Тема 6. Розвиток критичного та креативного мислення на уроках історії. Сутність критичного мислення. Особливості організації начального процесу з використанням методів і прийомів критичного мислення. Структура уроку з використанням методів критичного мислення. Курс за вибором «Основи критичного мислення». Основні методи розвитку критичного мислення.

Кредит 3. Особливості організації роботи вчителя правознавства

Тема 7. Контроль навчальних досягнень учнів з правознавства. Поняття контролю, перевірки та оцінки (КПО) знань учнів на уроках правознавства. Види КПО та особливості їх використання. Критерії оцінювання знань учнів на уроках правознавства.

Тема 8. Цифрові технології у роботі вчителя. Теоретико-методологічні засади навчання історії з використанням ІКТ. Методика застосування ІКТ на уроках історії. Google Classroom у роботі вчителя. Можливості відкритого середовища [Linoit](#). Спільна робота у Padlet. Learningapps в роботі вчителя історії.

Тема 9. Шкільний кабінет правознавства. Характеристика навчально-методичної літератури вчителя правознавства та робота з нею. Роль кабінету правознавства в системі вивчення навчальних дисциплін суспільного циклу. Обладнання кабінету правознавства. Організація навчального процесу в умовах кабінету.

Кредит 4. Теорія та методика правового виховання

Тема 10. Завдання, особливості й форми позакласної та позашкільної роботи з правознавства. Позакласні форми вивчення правознавства (екскурсії, факультативи, гуртки). Позакласні форми вивчення правознавства. Тренінг як форма організації навчання правознавству.

Тема 11. Сучасні моделі правового виховання у школі. Умови успішного здійснення правового виховання в школі. Правове виховання як фактор профілактики правопорушень неповнолітніми. Основні форми взаємодії школи, сім'ї та громадськості в процесі правового виховання.

Тема 12. Запобігання та протидія домашньому насильству. Домашнє насильство. Насильство щодо дітей. Повноваження державних структур, установ та організацій, які надають допомогу постраждалим від домашнього насильства. Форми та методи надання допомоги постраждалим від домашнього насильства. Заходи щодо запобігання насильству та формування ненасильницьких моделей поведінки серед дітей та молоді

3. Структура навчальної дисципліни Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	сп
1	2	3	4	5	6	7
<i>Кредит 1. Теоретичні основи курсу</i>						
Тема 1. «Теорія та методика навчання правознавства» як наука і навчальна дисципліна.	10	2	2			6
Тема 2. Система шкільної правової освіти та навчання правознавства	10	2	2			6
Тема 3. Розвиток та становлення шкільної правової освіти в Україні.	10		2			8
Усього:	30	4	6			20
<i>Кредит 2. Методи і технології навчання правознавства</i>						
Тема 4. Ігрові технології навчання на уроках історії	10	2	2			6
Тема 5. Інтерактивні методи навчання	10		2			8
Тема 6. Розвиток критичного та креативного мислення на уроках історії	10	2	2			6
Усього:	30	4	6			20
<i>Кредит 3. Особливості організації роботи вчителя правознавства</i>						
Тема 7. Контроль навчальних досягнень учнів з правознавства	10	2	2			6
Тема 8. Цифрові технології у роботі вчителя	10	2	2			6
Тема 9. Шкільний кабінет правознавства	10		2			8
Усього:	30	4	6			20
<i>Кредит 4. Теорія та методика правового виховання</i>						
Тема 10. Завдання, особливості й форми позакласної та позашкільної роботи з правознавства	10	2	2			6
Тема 11. Сучасні моделі правового виховання у школі	10	2	2			6
Тема 12. Запобігання та протидія домашньому насильству	10		2			8
Усього:	30	4	6			20
Усього годин за курс	90	16	24			60

Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	сп
1	2	3	4	5	6	7
<i>Кредит 1. Теоретичні основи курсу</i>						
Тема 1. «Теорія та методика навчання правознавства» як наука і навчальна дисципліна.	10	2				8
Тема 2. Система шкільної правової освіти та навчання правознавства	10					10
Тема 3. Розвиток та становлення шкільної правової освіти в Україні.	10					10
Усього:	30	2	0			28
<i>Кредит 2. Методи і технології навчання правознавства</i>						
Тема 4. Ігрові технології навчання на уроках історії	10	2				8
Тема 5. Інтерактивні методи навчання	10					10
Тема 6. Розвиток критичного та креативного мислення на уроках історії	10	2				8
Усього:	30	4	0			28
<i>Кредит 3. Особливості організації роботи вчителя правознавства</i>						
Тема 7. Контроль навчальних досягнень учнів з правознавства	10	2				8
Тема 8. Цифрові технології у роботі вчителя	10					10
Тема 9. Шкільний кабінет правознавства	10					10
Усього:	30	2	0			28
<i>Кредит 4. Теорія та методика правового виховання</i>						
Тема 10. Завдання, особливості й форми позакласної та позашкільної роботи з правознавства	10	2				8
Тема 11. Сучасні моделі правового виховання у школі	10					10
Тема 12. Запобігання та протидія домашньому насильству	10		2			8
	30	2	2			26
Усього годин за курс	90	10	2			108

**4. Теми лекційних занять
Денна форма навчання**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Теоретичні основи курсу</i>		
1	Тема 1. «Теорія та методика навчання правознавства» як наука і навчальна дисципліна.	2
2	Тема 2. Система шкільної правової освіти та навчання правознавства	2
<i>Кредит 2. Методи і технології навчання правознавства</i>		
3	Тема 4. Ігрові технології навчання на уроках історії	2
4	Тема 6. Розвиток критичного та креативного мислення на уроках історії	2
<i>Кредит 3. Особливості організації роботи вчителя правознавства</i>		
5	Тема 7. Контроль навчальних досягнень учнів з правознавства	2
6	Тема 8. Цифрові технології у роботі вчителя	2
<i>Кредит 4. Теорія та методика правового виховання</i>		
7	Тема 10. Завдання, особливості й форми позакласної та позашкільної роботи з правознавства	2
8	Тема 11. Сучасні моделі правового виховання у школі	2
Усього:		16

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Теоретичні основи курсу</i>		
1	Тема 1. «Теорія та методика навчання правознавства» як наука і навчальна дисципліна.	2
<i>Кредит 2. Методи і технології навчання правознавства</i>		
2	Тема 4. Ігрові технології навчання на уроках історії	2
3	Тема 6. Розвиток критичного та креативного мислення на уроках історії	2
<i>Кредит 3. Особливості організації роботи вчителя правознавства</i>		
4	Тема 7. Контроль навчальних досягнень учнів з правознавства	2
<i>Кредит 4. Теорія та методика правового виховання</i>		
5	Тема 10. Завдання, особливості й форми позакласної та позашкільної роботи з правознавства	2
Усього:		10

8. Теми семінарських занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Теоретичні основи курсу</i>		
1	Тема 1. «Теорія та методика навчання правознавства» як наука і навчальна дисципліна.	2
2	Тема 2. Система шкільної правової освіти та навчання правознавства	2
3	Тема 3. Розвиток та становлення шкільної правової освіти в Україні.	2
<i>Кредит 2. Методи і технології навчання правознавства</i>		
4	Тема 4. Ігрові технології навчання на уроках історії	2
5	Тема 5. Інтерактивні методи навчання	2
6	Тема 6. Розвиток критичного та креативного мислення на уроках історії	2
<i>Кредит 3. Особливості організації роботи вчителя правознавства</i>		
7	Тема 7. Контроль навчальних досягнень учнів з правознавства	2
8	Тема 8. Цифрові технології у роботі вчителя	2
9	Тема 9. Шкільний кабінет правознавства	2
<i>Кредит 4. Теорія та методика правового виховання</i>		
10	Тема 10. Завдання, особливості й форми позакласної та позашкільної роботи з правознавства	2
11	Тема 11. Сучасні моделі правового виховання у школі	2
12	Тема 12. Запобігання та протидія домашньому насильству	2
Усього:		24

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 4. Теорія та методика правового виховання</i>		
1	Тема 12. Запобігання та протидія домашньому насильству	2
Усього:		2

6. Лабораторні заняття

Робочим планом не передбачено

7. Самостійна робота
Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Теоретичні основи курсу</i>		
1	Тема 1. «Теорія та методика навчання правознавства» як наука і навчальна дисципліна.	6
2	Тема 2. Система шкільної правової освіти та навчання правознавства	8
3	Тема 3. Розвиток та становлення шкільної правової освіти в Україні.	8
<i>Кредит 2. Методи і технології навчання правознавства</i>		
4	Тема 4. Ігрові технології навчання на уроках історії	6
5	Тема 5. Інтерактивні методи навчання	8
6	Тема 6. Розвиток критичного та креативного мислення на уроках історії	6
<i>Кредит 3. Особливості організації роботи вчителя правознавства</i>		
7	Тема 7. Контроль навчальних досягнень учнів з правознавства	6
8	Тема 8. Цифрові технології у роботі вчителя	6
9	Тема 9. Шкільний кабінет правознавства	8
<i>Кредит 4. Теорія та методика правового виховання</i>		
10	Тема 10. Завдання, особливості й форми позакласної та позашкільної роботи з правознавства	6
11	Тема 11. Сучасні моделі правового виховання у школі	6
12	Тема 12. Запобігання та протидія домашньому насильству	8
Усього:		80

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Теоретичні основи курсу</i>		
1	Тема 1. «Теорія та методика навчання правознавства» як наука і навчальна дисципліна.	8
2	Тема 2. Система шкільної правової освіти та навчання правознавства	10
3	Тема 3. Розвиток та становлення шкільної правової освіти в Україні.	10
<i>Кредит 2. Методи і технології навчання правознавства</i>		
4	Тема 4. Ігрові технології навчання на уроках історії	8
5	Тема 5. Інтерактивні методи навчання	10
6	Тема 6. Розвиток критичного та креативного мислення на уроках історії	8
<i>Кредит 3. Особливості організації роботи вчителя правознавства</i>		
7	Тема 7. Контроль навчальних досягнень учнів з правознавства	8
8	Тема 8. Цифрові технології у роботі вчителя	10
9	Тема 9. Шкільний кабінет правознавства	10
<i>Кредит 4. Теорія та методика правового виховання</i>		
10	Тема 10. Завдання, особливості й форми позакласної та позашкільної роботи з правознавства	8
11	Тема 11. Сучасні моделі правового виховання у школі	10
12	Тема 12. Запобігання та протидія домашньому насильству	8
Усього:		108

8. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання складається з двох напрямів :

I – підготовка та захист контрольної роботи (для студентів ЗФН);

II – підготовка доповіді з висвітленням проблем (для студентів ДФН).

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Зміст курсу поділений на 4 кредити. Кожний кредит включає в себе лекції, семінарські заняття, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу даної частини курсу.

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Сума балів	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Критерії оцінювання відповідей на студентів на семінарських заняттях

Враховується:

- рівень осмислення навчального матеріалу;
- рівень сформованості аналітичних умінь і концептуальних підходів;
- повнота розкриття питання, логіка викладу, культура мовлення;
- використання додаткової літератури;
- порівняння, зв'язок із практикою, висновки.

Бали	Критерії оцінювання
"Відмінно" – 5	Досконале знання та розуміння понятійного апарату з тієї чи іншої теми, вільне оперування різноманітними класифікаціями. Відповідь на поставлені питання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями. Викладений матеріал має доказовий, логічний і послідовний характер. Студент володіє способами концентрованого викладу матеріалу. Демонструє творче застосування знань при переформатуванні запитання. У відповіді майже не трапляються мовленнєві помилки.
"Добре" – 4	Відповідь майже повна, має усвідомлений та достатньо розгорнутий характер. Понятійна основа базується на обраній класифікації. Відповідь структурована, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу. Недостатньо вираженою та аргументованою є доказова база. Студент вільно оперує знаннями, може застосовувати їх у новій навчальній ситуації. У відповіді трапляються окремі мовленнєві помилки.
"Задовільно" – 3	Відповідь неповна, фрагментарна. Знання мають недостатньо стійкий та послідовний характер. Вони застосовуються переважно для виконання завдань репродуктивного характеру. У відповідях відсутні посилання на фундаментальні дослідження з певної проблеми. Відповідь має формальний характер, відсутня чіткість, структурованість. Студент використовує лише окремі знання у новій навчальній ситуації. У відповіді наявні фактичні та мовленнєві помилки.
"Незадовільно" – 2	Студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності. Оперує лише загальними фразами. Відтворює лише окремі фрагменти, називає лише розрізнені факти, дає відповідь у формі висловлювання (судження). Наявні грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Розподіл балів, які отримують студенти

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 200 до 400 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 4 крд.

Поточне оцінювання та самостійна робота												КР	Накопичувальні бали/ Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	100	300/100
25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25		

Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

9. Засоби діагностики

Діагностика і контроль засвоєння програмного матеріалу здійснюється за кредитно-трансферною системою. Оцінка успішності знань студентів здійснюється в двох формах: поточний контроль (письмові роботи – реферати, контрольні) і підсумковий контроль (залік).

- поточний контроль за роботою та рівнем знань та вмінь через усне та письмове опитування;
- письмові контрольні та самостійні роботи;
- тестові завдання;
- співбесіди на консультаціях.

10. Методи навчання

Усний виклад матеріалу, наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, порівняльний аналіз; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки).

11. Рекомендована література

Базова

- Андрусин Б.І., Гуз А.М. Методика викладання шкільного курсу "Основи правознавства": Курс лекцій. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2005.
- Конституція України і Основи правознавства в школі: Книга для вчителя / І.Б. Усенко, С.В. Бобровий і, В.І. Ваксман та ін. — К.: Укр. центр правничих студій, 1999.
- Нагодченко О.В., Чумак П.О. Основи правознавстві Навч. посіб. — Д.: Арт-Прес, 2000.
- Наровлянський ОД. Дидактичні матеріали з основ правознавства: Навч. посіб. — К.: Юрінком Інтер, 1999.
- Арешонков В.Ю. Зміст шкільної суспільствознавчої освіти в Україні у ХХ столітті: формування і трансформація: [монографія] Володимир Юрійович Арешонков. – Житомир : Полісся, 2014. – 380 с.
- Громадянин - Держава - Громадянське виховання. Антологія / Упорядник М.П.Рагозін і О.В.Сухомлинська. - Донецьк: Донбас, 2001. -262 с.
- Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
- Кравченко Т.Г. Проблемне навчання – основа розвитку здібностей учнів //Управління школою. – 2004. - № 14.
- Кремень В.Г. Современные общецивилизационные тенденции развития и их влияние на систему образования // Высшее образование: проблемы и перспективы развития. – К., 1995. – С.14-15.

10. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Краєзнавчі матеріали на уроках історії // Історія в школі. – 2001. - № 3 – 4.
 11. Кудрявцев В.Т. Проблемное обучение: истоки, сущность, перспективы. – М., 1991.
 12. Кузьменко О. Урок-семинар // Історія в школах України.-2001.- № 2.- 2002.- № 2.
 13. Методика навчання суспільствознавства [Текст] : навчально-методичний посібник / А. М. Старєва. – Миколаїв : Іліон, 2013. — 484 с.
 14. Мокрогуз О.П Інноваційні технології у викладанні суспільних дисциплін. - Чернігів. : 2004.
 15. Нікітіна І.П., Нікітін Ю.О., Шеліхова В.В., Кожемякіна О.Л. Науково-дослідницька діяльність учнів 5-11 класи – Харків, Основа, 2006. – 144с.
 16. Нікора А.О. Теорія та методика навчання суспільно-політичних дисциплін : навчальний посібник : у 2-х кн. [Кн. 1] / А. О. Нікора. – Миколаїв : Іліон, 2013. – 201 с.
 17. Нікора А.О. Теорія та методика навчання суспільно-політичних дисциплін : навчальний посібник : у 2-х кн. [Кн. 2] / А. О. Нікора. – Миколаїв : Іліон, 2013. – 238 с.
 18. Овчарук О. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти // Стратегія реформування освіти в Україні. – К.: „К.І.С.”, 2003. – С.13-41.
 19. Патешков А., Пометун О., Ремех Т. «Навчання в дії» - К.: АПП, 2000.
 20. Пометун О., Сущенко І. Молодь обирає дію: Співпрацюємо у соціальному проекті. Навчальний посібник для учнів старших класів основної та старшої школи. -К, 2001. -55 с.
 21. Пометун О.І. та ін. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. /О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. За ред. О.І. Пометун. -К.: Видавництво А.С.К., 2004. -192 с.: іл.
 22. Родигіна І.В. Компетентнісно орієнтований підхід до навчання – Х.: вид. група «Основа», 2005. – 96 с.
 23. Старєва А.М. Методика навчання суспільствознавства [Текст] : навчально-методичний посібник для системи післядипломної педагогічної освіти : [у 2 кн.] / А. М. Старєва. – Миколаїв : ОППО, 2012. – Кн.1. – 312 с.
 24. Старєва А.М. Методика навчання суспільствознавства [Текст] : навчально-методичний посібник для системи післядипломної педагогічної освіти : [у 2 кн.] / А. М. Старєва. – Миколаїв : ОППО, 2012. – Кн.2. – 176 с.
 25. Тиждень історії та правознавства в школі / Упоряд. Н. І. Харківська. – Х.: Основа, 2004.
- Допоміжна**
26. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 7 грудня 2017 року № 2229-19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>.
 27. Закон України «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю» від 21 серпня 2001 року №2558-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
 28. Запобігання та протидія насильству в сім'ї : методичні рекомендації для соціальних працівників. – К. : ДЦССМ, 2004. – 192 с.
 29. Максимова Н. Ю. Соціально-психологічні аспекти проблеми насильства / Н. Ю. Максимова, К. Л. Мілютіна. – К. : Комітет сприяння захисту прав дітей, 2003. – С. 203.
 30. Методичні рекомендації щодо надання психосоціальної допомоги особам, постраждалим від гендерно зумовленого насильства Департаменту соціального захисту населення Запорізької обласної державної адміністрації. КЗ «Запорізький обласний центр соціально-психологічної допомоги» Запорізької ОДА. – Запоріжжя, 2016. – С.34-35.
 31. Методичні рекомендації щодо організації роботи дільничних ЮНЕСКО. Как остановить насилие в школе. Пособие для учителей. – 2011 г. Режим доступу: <http://www.unesco.org/education>.
 32. Бугрій О. Формування узагальнених пізнавальних умінь // Рідна школа. – 2004. - № 3.
 33. Гальперин П.Я. К исследованию интеллектуального развития ребенка // Возрастная и педагогическая психология: Тексты / Сост. и коммент. Шуаре Марата О. - М.: Изд-во Моск. ун-та, 1992.

34. Історія для громадянина. Методичний посібник для вчителів / В.Горбатенко, П.Вербицька, А.Ковтанюк - Львів: НВФ "Українські технології", 2003. -136 с.
35. Касьяненко М. Д. Педагогіка співробітництва. – К. : Вища шк., 1993.
36. Коллінгс Е. Опыт работы американской школы по методу проектов. – М. – Новая Москва, 1996.
37. Мелманн М. Диалоги для устійчивого розвитку / М.Мелманн, Е.И.Пометун. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2012. – 180 с.
38. Рагозін М. Громадянське виховання: методологія і організація у світлі Європейського досвіду // Шлях освіти. -1999. -NQ4. -С. 16-20.
39. Родигіна І. Формування основних груп компетентностей учнів: можливості продуктивного навчання //Директор школи, ліцею, гімназії. -2004. - № 2 - 3. – С. 180 – 184.
40. Чернишова Р., Андрюханова В. Мета сучасної школи – компетентність // Директор школи. Україна. – 2001. - № 8. – С.91-96.

12. Інформаційні ресурси

41. <https://classroom.google.com/c/MTc3MTEzMjQ1Mzkz?cjc=vm4fcpm>
42. <http://www.novadoba.org.ua>
43. <http://zakon.rada.gov.ua>
44. <http://www.mon.gov.ua>